

Käesolev teabeleht on koostatud koostöös Euroopa Liidu Notariaatide Nõukoguga.

1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?

Testamendi koostamise õigus on igaühel, kes on vähemalt 18aastane. Testament ei ole kehtiv, kui see on koostatud vaimuhaiguse mõju all. Selleks et testament oleks kehtiv, peab see olema koostatud kirjalikult ja testator peab selle olema allkirjastanud. Testamendi koostamise juures peavad viibima ja testamendi peavad allkirjastama kaks samaaegset tunnistajat. Tunnistajad peavad teadma, et dokument, mille koostamise tunnistajaks nad on, on testament, kuid nad ei pea teadma testamendi sisu.

Need kaks tunnistajat peavad olema üle 15aastased ja nad ei tohi olla testatori abikaasa, kooselupartner, vend või õde või otsene sugulane ega hõimlane.

Samuti ei tohi tunnistajaks olla isik, kes ise või kelle abikaasa, kooselupartner, vend või õde või otsene sugulane või hõimlane on testamendi järgi pärija.

Testator võib koostada n-ö erakorralise testamendi (*nödtestamente*), kui testatoril ei ole võimalik koostada testamenti eespool kirjeldatud viisil haiguse või mõne muu erakorralise asjaolu tõttu. Sellisel juhul võib testamendi koostada suuliselt kahe tunnistaja juuresolekul või testator võib selle oma käega kirja panna ja allkirjastada.

Kui isik soovib testamendi kehtetuks tunnistamist, peab ta esitama testamendi vaidlustamiseks kohtule hagi. Selline hagi tuleb esitada kuue kuu jooksul alates testamendi kättesaamisest.

Pärandvara jagamine on õiguslikult kehtiv üksnes juhul, kui see toimub testamendi alusel. Pärimislepingud või muud vara surmajärgset üleminekut käsitlevad kokkulepped ei ole seega kehtivad.

2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?

Testamentide registreerimist ei ole Rootsi õiguses ette nähtud.

Selleks et olla kindel, et testament on olemas ja et seda saab testatori surma korral kasutada, peaks testator avaldama usaldusväärsele isikule testamendi asukoha. Sageli hoitakse testamenti advokaadibüroos või pangas. Kui pärast testatori surma testamenti ei leita, toimub pärimine seaduse järgi. Kui testament leitakse hiljem, on võimalik pärand ümber jagada. Aegumistähtaeg on kümme aastat.

3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?

Jah, kui isik on abielus ja/või tal on lapsed, siis kehtivad pärandi käsutamisele piirangud.

Kui testator oli abielus, on üleelanud abikaasal õigus varale, mis koos selle osaga, mille üleelanud abikaasa sai ühisvara jagamise tulemusel või mis moodustab abikaasa lahusvara, vastab neljakordsele hinnapõhisele baassummale kooskõlas sotsiaalkindlustusseadustiku 2. peatüki artiklitega 6 ja 7 (2014. aastal: 44 400 Rootsi krooni x 4 = 177 600 Rootsi krooni) (baassumma reegel). Seda õigust saab kasutada juhul, kui pärandvara on piisavalt suure väärtusega. See tähendab, et kui sellise väärtusega vara ei ole, pärib üleelanud abikaasa olemasoleva vara. Testamendid, millega on seda õigust piiratud, ei ole selles osas kehtivad.

Lahkunu lapsed ja lastelapsed on tema seadusjärgsed pärijad (*bröstarvingar*) ja neil on õigus pärandi sundosale. Pärandi sundosa (*laglott*) on pool sellest pärandiosast, millele lahkunu lastel ja lastelastel oleks õigus seadusjärgse pärimise korral. Seaduse kohaselt on lahkunu lastel ja lastelastel võrdne õigus pärandile. Testamendid, millega on sundosa saamise õigust piiratud, ei ole selles osas kehtivad. Selleks et laps või lapselaps saaks talle ette nähtud sundosa, peab ta kuue kuu jooksul alates testamendi saamisest taotlema testamendi muutmist.

4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?

Kui pärandiga seoses ei ole korraldusi tehtud, jagatakse pärand seadusjärgse pärimise korras. Pärimisõiguse üks tingimus on, et isik peab olema pärandi avanemise ajal elus. Pärimisõigus on ka sellisel isikul, kes oli pärandaja surma ajaks eostatud, kuid sündis pärast tema surma.

Seadusjärgne pärimine toimub kolmes astmes. Esimeses järjekorras pärivad lahkunu lapsed või lastelapsed. Teises järjekorras pärivad lahkunu vanemad ja vennad-õed ning kolmandas järjekorras pärivad lahkunu vanavanemad ja nende lapsed, s.t lahkunu vanemate vennad-õed. Pärand jagatakse iga liini vahel võrdselt. Teise järjekorra pärijad ei päri, kui esimese järjekorra pärijatest on keegi elus. Kolmanda järjekorra pärijad pärivad sellisel juhul, kui esimese või teise järjekorra pärijatest ei ole kedagi elus.

Kui lahkunu oli abielus, läheb pärand üleelanud abikaasale. Pärast üleelanud abikaasa surma pärivad ühiselt nende lapsed või lastelapsed. Kui lapsi või lastelapsi ei ole, siis pärivad teise või kolmanda järjekorra pärijad. Sellest tulenevalt tekib nendel pärijatel teisene pärimisõigus (*efterarv*) pärast üleelanud abikaasa surma.

Kui lahkunul on lapsi, kes ei ole üleelanud abikaasa lapsed, on neil õigus saada oma pärandiosa pärast lahkunu surma.

Kui seadusjärgseid pärijaid ei ole, siis läheb pärandvara riiklikku pärandifondi (*den allmänna arvsfonden*).

5 Milline ametiasutus on pädev:

5.1 pärimisasjades?

Pärandvara jagatakse tavaliselt ametiasutusi kaasamata. Pärast pärandaja surma jagavad pärandvara üheskoos kaaspärijad, s.t pärandvara kaasomanikud.

Kaaspärijad on üleelanud abikaasa või kooselupartner, seadusjärgsed pärijad ja testamendijärgsed pärijad. Kolm kuud pärast pärandaja surma tuleb maksuametile (*Skatteverket*) esitada pärandvara nimekirja, milles loetletakse lahkunu pärandvara hulka kuuluvad varad ja võlad. Pärandvara nimekirjas esitatakse ka need isikud, kelle on õigus pärandvara esindada. Peale selle on maksuamet see pädev asutus, kellel on õigus otsida pärijat, kelle asukoht ei ole teada, avaldades asjakohase teate Rootsi ametlikus väljaandes (*Post- och Inrikes Tidningar*).

Kaaspärija taotluse alusel võib kohus ette näha vara valitsemise pärandi ametliku hooldaja (*boutredningsman*) poolt ja sellise hooldaja ka määrata. Kui pooled ei jõua kokkuleppele pärandvara jagamise küsimuses, määratakse spetsiaalne pärandvara jagaja (*skiftesman*), kellel on õigus jagada pärandvara sundkorras. Pärandvara jagaja määrab pädev üldkohus.

Pärimisvaidlusi lahendab samuti pädev üldkohus.

Kui kaaspärija on alaealine või teovõimetu, määratakse usaldusisik (*god man*). Usaldusisiku määrab eestkostja (*överförmyndaren*).

5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Pärija ei pea pärandit spetsiaalselt vastu võtma. Ta peab siiski endast teada andma ja kui ta on pärandvara kaasomanik, peab ta aitama pärandit valitseda. Kui isikul on pärimisõigus testamendi alusel, peab ta oma õiguse kasutamiseks tegema testamendi teatavaks seadusjärgsetele pärijatele. Testamendi teatavakstegemiseks antakse seadusjärgse(te)le pärija(te)le kättesaamiskinnituse vastu testamendi tõestatud koopia. Pärast testamendi teatavakstegemist on neil seadusjärgsetel pärijatel, kes usuvad, et testament tuleks kehtetuks tunnistada, või kes soovivad testamenti muuta eesmärgiga saada sundosa, või üleelanud abikaasal baassumma reeglile tuginemiseks aega kuus kuud testamendi kohtus vaidlustamiseks.

Lahkunu lapsel või lapselapsel on võimalik loobuda pärandist üleelanud abikaasa kasuks. Selle tulemusel ei jää ta pärimisõigusest ilma, vaid ta lihtsalt lükkab oma pärimisõiguse kasutamise edasi. Seadusjärgsel pärijal on õigus pärida pärast üleelanud abikaasa surma ja sellisel juhul pärib ta oma pärandiosa. Kui seadusjärgne pärija ei ole üleelanud abikaasa surma ajal enam elus, läheb asjaomane pärandiosa seadusjärgse pärija pärijale. Seadusjärgne pärija või testamendijärgne pärija võib oma pärimisõigusest loobuda ka enne pärandaja surma, andes sellest teada otse pärandajale. Selline loobumine kehtib ka pärija pärijate suhtes, kui ei ole täpsustatud teisiti. Kuid lahkunu lapsel või lapselapsel või tema pärijal on siiski alati õigus pärandi sundosale.

Kui seadusjärgne pärija või testamendijärgne pärija loobub pärandist või ei kasuta oma õigust pärandile, võib maksuamet talle meelde tuletada, et tal on asjaomase õiguse kasutamiseks aega kuus kuud alates selliste meeldetuletuse saamisest. Kui seadusjärgne või testamendijärgne pärija oma õigust ei kasuta, kaotab ta oma pärimisõiguse. Isik võib pärandist loobuda kuni pärandvara jagamiseni.

6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).

Kui pärandaja sureb, peavad pärandvara kaasomanikud, s.t üleelanud abikaasa või kooselupartner, seadusjärgsed pärijad ja testamendijärgsed pärijad, pärandvara ühiselt valitsema. Nad vastutavad pärandvara nimekirja (*bouppveckning*) koostamise ja selle maksuametile esitamise eest. Kui vara väärtus on võlgadest suurem, jagatakse ülejääv summa seaduse või testamendi alusel. Pärandvara jagamiseks koostavad seadusjärgsed pärijad ja testamendijärgsed pärijad pärandvara jagamise dokumendi (*arvskifte*). See dokument peab olema koostatud kirjalikult ja sellele peavad olema alla kirjutanud pärijad. Kui pärijad ei jõua kokkuleppele pärandvara jagamise küsimuses, võidakse määrata pärandvara jagaja (*skiftesman*) ja pärandvara võidakse jagada sundkorras. Kui testamendis on määratud testamentitäitja (*testamentsexekutor*), vastutab pärandvara jagamise eest tema.

Kui lahkunu oli abielus või kui tal oli kooselupartner, viiakse tavaliselt läbi ühisvara jagamine. Ühisvara jagamine toimub enne pärandvara jagamist.

7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?

Isikust saab pärija (*arvinge*) seaduse järgi. Selleks et isikust saaks seadusjärgne pärija, peab ta olema pärandaja surma ajal elus. Seadusjärgne pärija saab olla ka selline isik, kes eostati enne pärandaja surma, kuid kes sündis pärast seda. Pärimisõigusega isikud pärivad kolmes järjekorras. Lisateabe saamiseks vt küsimusele nr 4 antud vastus.

Isik on testamendijärgne pärija (*testamentstagare*), kui talle on kehtiva testamendiga vara jaetud. Kui testamendijärgne pärija ei ole testaatori surma ajal elus, astuvad tema asemele testamendijärgse pärija sugulased, kes on testamendijärgse pärija seadusjärgsed pärijad.

8 Kas pärija pärib ka sumu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?

Ei, pärijad ei vastuta lahkunu võlgade eest. Kui isik sureb, arvatakse tema vara ja võlad pärandvara (*dödsbo*) hulka. Pärandvara on iseseisev juriidiline isik ning sellest tulenevalt on tal oma õigused ja kohustused. Kui võlad ületavad vara väärtust, kuulutatakse välja pärandvara pankrot ja pärandit ei saa jagada.

9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?

Igaüks, kes on omandanud kinnisvara koos omandiõigusega, peab esitama avalduse omandiõiguse registreerimiseks riiklikus kinnistusametis (<http://www.lantmateriet.se/>) tavaliselt kolme kuu jooksul pärast kinnisvara omandamist. Isik, kes esitab avalduse omandiõiguse registreerimiseks, peab esitama omandamisdokumendi ja muud dokumendid, mis on vajalikud omandamise tõendamiseks. See tähendab, et näiteks ostu korral tuleb muu hulgas esitada ostudokument. Kui kinnisvara omandati pärimise teel, siis piisab mõnel juhul (kui pärijaid on ainult üks) sellest, et esitatakse registreeritud pärandvara nimekirja originaal ja tõestatud koopia. Muudel juhtudel tuleb esitada pärandvara jagamise dokumendi originaal ja tõestatud koopia. Samuti võib olla vaja esitada muid dokumente, näiteks eestkostja nõusolek, kui pärijaks on alaealine või teovõimetu isik. Mõnel juhul võib isik taotleda omandiõiguse registreerimist, esitades pärandvara jagamise dokumendi asemel õigusjõu saanud testamendi.

Seda isikut, kes on kõige viimasena esitanud omandiõiguse registreerimise avalduse, käsitatakse vara omanikuna.

9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?

Pärandi ametliku hooldaja määramine on kohustuslik juhul, kui hooldaja määramist taotleb mõni kaaspärija. Pärandi ametliku hooldaja määramist võib taotleda ka testamendijärgne pärija, s.t isik, kellele on vara jaetud testamendi alusel. Pärandi hooldaja määrab pädev üldkohus. Pärandi hooldajal peavad olema pärandi valitsemiseks vajalikud teadmised.

Testaator võib oma testamendiga ette näha, et seadusjärgsete ja testamendijärgsete pärijate asemel valitseb pärandit testamentitäitja.

9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?

Kõigepealt on nendeks kaaspärijad, s.t üleelanud abikaasa või kooselupartner, seadusjärgsed pärijad ja testamendijärgsed pärijad. Kaaspärijad peavad olema loetletud pärandvara nimekirjas. Kui on määratud pärandi ametlik hooldaja või testamentitäitja, on neil õigus esindada pärandvara kaaspärijate asemel.

9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?

Pärandi ametliku hooldaja ülesanne on hinnata pärandi hulka kuuluvaid varasid ja võlgu ning valitseda vara. Samuti tuleb kindlaks teha seadusjärgsed ja testamendijärgsed pärijad, et jagada pärand seaduse või testamendi alusel. Sellest tulenevalt on pärandi hooldajal õigus allkirjastada selleks vajaminevaid õigusdokumente. Pärandi hooldaja volitused on teatavas ulatuses piiratud, näiteks kinnisvara müümiseks peab pärandi hooldajal olema kõigi kaasomanike kirjalik nõusolek või – kui nõusolekut ei ole võimalik saada – pädeva piirkonnakohtu luba.

10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohasel pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Kõige tavalisemad dokumendid on pärandvara nimekirja ja pärandvara jagamise dokument.

Pärandvara nimekirja (*bouppveckning*) koostamiseks viiakse läbi pärandvara inventuur, milles osalema tuleb kutsuda kõik seadusjärgsed ja testamendijärgsed pärijad. Pärandvara nimekirja tuleb esitada maksuametile. Inventuuri tulemusena tehakse muu hulgas kindlaks seadusjärgsed ja testamendijärgsed pärijad ning pärandvara hulka kuuluvad varad ja võlad. Pärandvara kõige paremini tundev isik, pärandvara nimekirja esitaja, peab vande alla kinnitama, et pärandvara nimekirjas esitatud teave on õige. Kaks isikut peavad tõendama, et pärandvara nimekirja on kõik nõuetekohaselt kirja pandud. Pärandvara nimekirjale tuleb lisada testament ja abieluvara leping. Maksuamet registreerib pärandvara nimekirja. Registreeritud nimekirjal on suur tsiviilõiguslik tähtsus. Pärandvara nimekirja (kas üksi või koos pärandvara jagamise dokumendiga) on dokument, millega kaaspärijad saavad tõendada oma õigusi näiteks juhul, kui on vaja võtta välja raha lahkunu pangakontolt või -kontodelt ja kui on vaja registreerida varaga seotud omandiõigust.

Pärandvara jagamise dokument (arvsskiite) tuleb koostada pärandvara jagamisel. See dokument peab olema koostatud kirjalikult ning sellele peavad olema alla kirjutanud seadusjärgsed ja/või testamendijärgsed pärijad. Pärandvara jagamise dokument on samuti oluline tsiviilõiguslik dokument ja kaaspärijad saavad sellega oma õigusi tõendada.

Rootsi õiguses kohaldatakse tõendite vaba hindamise põhimõtet, mis tähendab, et puuduvad erisätted selle kohta, milline on konkreetse dokumendi tõendusjõud.

See veebileht on osa portaalist „[Teie Euroopa](#)“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

This webpage is part of an EU quality network

Viimati uuendatud: 16/12/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.